

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 23 de novembre de 2022

Catequesi sobre el discerniment 9. La consolació

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem amb les catequesis sobre el discerniment de l'esperit: com discernir allò que passa en el nostre cor, en la nostra ànima. I després d'haver considerat alguns aspectes de la desolació —aquella foscor de l'ànima— parlarem avui de la consolació, que seria la llum de l'ànima, i que és un altre element important per al discerniment, que no ha de donar-se per descomptat, perquè es pot prestar a equívocs. Nosaltres hem d'entendre què és la consolació, tal com hem intentat d'entendre bé què és la desolació.

Què és la consolació espiritual? És una experiència d'alegria interior, que permet veure la presència de Déu en totes les coses; aquesta alegria reforça la fe i l'esperança, i també la capacitat de fer el bé. La persona que viu la consolació no es rendeix davant les dificultats, perquè experimenta una pau més forta que la prova. Es tracta, doncs, d'un gran do per a la vida espiritual i per a la vida en el seu conjunt. I experimentar aquesta alegria interior.

La consolació és un moviment íntim que toca el més profund de nosaltres mateixos. No és cridanera, sinó que és suau, delicada, com una gota d'aigua en una esponja (cf. St. Ignasi de Loiola, *Exercicis espirituals*, 335): la persona se sent envoltada de la presència de Déu, sempre d'una manera respectuosa amb la llibertat pròpia. Mai no és una cosa desafinada, que intenta forçar la nostra voluntat, tampoc és una eufòria passatgera: al contrari, com hem vist, també el dolor —per exemple pels nostres pecats— pot convertir-se en motiu de consolació.

Pensem en l'experiència viscuda per sant Agustí quan parla amb la seva mare Mònica de la bellesa de la vida eterna; o en la perfecta alegria de sant Francesc —associada a més a situacions molt dures de suportar—; i pensem en tants sants i santes que han sabut fer coses grans, no perquè es consideressin bons i capaços, sinó perquè van ser conquerits per la dolçor pacificadora de l'amor de Déu. És la pau que sant Ignasi notava en ell amb estupor quan llegia les vides de sants. Ser consolat és estar en pau amb Déu, sentir que tot està arreglat en pau, que tot és harmònic dins nostre. És la pau que sent Edith Stein després de la conversió; un any després d'haver rebut el baptisme, ella escriu: «Quan m'abandono a aquest sentiment, m'envaeix una vida nova que, de mica en mica, comença a omplir-me i que, sense cap pressió per part de la meua voluntat, m'impulsarà vers noves realitzacions. Aquest flux vital em sembla que ascendeix d'una activitat i d'una força que no em pertanyen, però que arriben a fer-se actives en mi» (*Psicologia e scienze dello spirito*, Città Nuova, 1996, 116). En resum, una pau genuïna és una pau que fa brollar els bons sentiments en nosaltres.

La consolació té a veure sobretot amb l'esperança, mira cap al futur, posa en camí, permet prendre iniciatives que fins aquell moment sempre havíem postergat o que ni tan sols les havíem imaginat, com el baptisme per a Edith Stein.

La consolació és una gran pau, però no per a restar asseguts gaudint-la, sinó que et dona la pau i t'atrau cap al Senyor i et posa en camí per a fer coses, per a fer coses bones. En

temps de consolació, quan som consolats, ens venen ganes de fer molt de bé, sempre. En canvi, quan arriba el moment de la desolació, ens venen ganes de tancar-nos en nosaltres mateixos i de no fer res. La consolació t'impulsa endavant, al servei dels altres, de la societat, de les persones. La consolació espiritual no és "controlable" —tu no pots dir ara que vingui la consolació, no, no és controlable—, no és programable a voluntat, és un do de l'Esperit Sant: permet una familiaritat amb Déu que sembla anul·lar les distàncies. Santa Teresa de l'Infant Jesús, quan va visitar la basílica de la Santa Creu de Jerusalem a l'edat de catorze anys a Roma, intenta tocar el clau que allí es venera, un d'aquells amb què Jesús va ser crucificat. Teresa sent aquesta gosadia seva com una arrencada d'amor i confiança. I després escriu: «Vaig ser massa audaç. Però el Senyor veu el fons dels cors, sap que la meva intenció era pura [...]. Actuava amb ell com un nena que es pensa que tot està permès i considera com a propis els tresors del Pare» (*Manuscrit autobiogràfic*, 183). La consolació és espontània, et porta a fer-ho tot de manera espontània, com si fóssim infants. Els infants són espontanis, i la consolació et porta a ser espontani amb una dolçor, amb una pau molt gran. Una noia de catorze anys ens dona una descripció esplèndida de la consolació espiritual: s'hi adverteix un sentit de tendresa cap a Déu que ens fa audaços en el desig de participar de la seva vida mateixa, de fer allò que li agrada, perquè ens sentim familiars amb ell, sentim que la seva casa és la nostra casa, ens sentim acollits, estimats, revitalitzats. Amb aquesta consolació no ens rendim davant les dificultats: de fet, amb la mateixa audàcia, Teresa demanarà al Papa permís per entrar al Carmel, encara que sigui massa jove, i li serà concedit. Què vol dir això? Vol dir que la consolació ens fa audaços: quan estem en temps de fosc, de desolació, i pensem «no soc capaç de fer això», t'abat la desolació, t'ho fa veure tot fosc: «No, jo no puc fer-ho, no ho faré.» En canvi, en temps de consolació, veus les mateixes coses de manera diferent i dius: «No, tiro endavant, ho faig.» «N'estàs segur?» «Jo sento la força de Déu i tiro endavant.» I així la consolació t'impulsa a anar endavant i a fer les coses que en temps de desolació tu no series capaç de fer-les; t'impulsa a fer el primer pas. Això és el que és bonic de la consolació.

Però estiguem atents. Hem de distingir bé la consolació que és de Déu de les falses consolacions. En la vida espiritual passa alguna cosa semblant al que passa en les produccions humanes: hi ha els originals i hi ha les imitacions. Si la consolació autèntica és com una gota en una esponja, suau i íntima, les seves imitacions són més sorolloses i cridaneres, són pur entusiasme, són un foc fatu, sense consistència, porten a replegar-se sobre un mateix, i a no cuidar dels altres. La falsa consolació al final ens deixa buits, lluny del centre de la nostra existència. Per això, quan nosaltres ens sentim feliços, en pau, som capaços de fer qualsevol cosa. Però no hem de confondre aquella pau amb un entusiasme passatger, perquè l'entusiasme avui hi és, després cau i ja no hi és.

Per això s'ha de fer discerniment, també quan hom se sent consolat. Perquè la falsa consolació pot convertir-se en un perill, si la cerquem com un fi en ella mateixa, de manera obsessiva i oblidant-nos del Senyor. Com diria sant Bernat, es busquen les consolacions de Déu i no es busca el Déu de les consolacions. Nosaltres hem de cercar el Senyor i el Senyor, amb la seva presència, ens consola, ens fa tirar endavant. I no hem de buscar Déu perquè ens porta les consolacions, amb això implícit, no, això no va, no hem d'estar-hi interessats. És la dinàmica de l'infant de què parlàvem la setmana passada, que busca els pares només per a obtenir-ne profit, però no per ells mateixos, per interès. "Papa, mama." I els nens ho saben fer, això, saben jugar i quan la família està dividida, i tenen aquest costum de demanar aquí i demanar allà, això no fa cap bé, això no és consolació sinó interès. També nosaltres correm el risc de viure la relació amb Déu de manera

infantil, buscant el nostre interès, buscant reduir Déu a un objecte per al nostre ús i consum, perdent el do més bonic que és ell mateix. Així tirem endavant en la nostra vida, que procedeix entre les consolacions de Déu i les desolacions del pecat del món, però sabent distingir quan és una consolació de Déu, que et dona pau fins al fons de l'ànima, de quan és un entusiasme passatger que no és dolent, però no és la consolació de Déu.